

ȘEZĂTOAREA

Fundatori: T. Daniilescu, M. Lupescu, N. Vasiliu.

Director: Artur Gorovei.

Anul V. Fălticeni, April-Mai 1899. No. 5 și 6.

P o v e s t e

Uitându-se odată când o fost, că de n'ar fi fost nu s'ar povesti. Uitându-se odată o babă ș' un moșneag. Fie-care avea cite-o fată. Fata moșneagului era foarte frumoasă și barmică. A babei era o slută ș' o puturoasă, de nu mai avea păreche. Fata moșneagului era și bună la inimă. Fata babei era însă de rău postrițe la mate. Și fiindure că la casă moșneagului cîntă păina, nu cocoșul, toate trebile casei le făcea fata moșneagului. — Fata babei toată ziua ședea și nu luera nimica, și veni o piră pe fata moșneagului cînd se mai hodinea și ea.

Odată moșneagul porni la țîrg după țîrguelli; fata babei îi ceru să-i aducă haine frumoase și lucruri scumpe. Intrebă și fata lui că ce să-i cumperu de la țîrg, ea nu-i ceru nimic, de cit să-i aducă ce va găsi pe drum.

Faciudu-și cruce, după obiceiul creștinesc, moșneagul porni pe drum. Cum mergea el gîndind și uitîndu-se pe jos vede o păină. Se plecă, o luă, o strinse și sara, cînd se întoarse la țîrg, o dădu fetei sale. Fetei babei îi adusesese hainele cele mai frumoase ce găsise în țîrg. Fata moșneagului puse păina în pămînt și din ea, în vre-o 3 zile, creșcu un nuc așa de frumos, în cit îi era mai mare dragu să-l privești.

Intr' o sfință Duminecă, moșneagul, baba și fata gății se părea că era scoasă din cutie, se duseră la biserică. Fata moșneagului cu lacrîmele în ochi rămase acasă, să dăduse pe casă, că ea nu poate merge la biserică, că n' are strae. Moșneagul îl mai puse înainte și o dimerlie de mac, să-l aleagă el să facă din el bucate, că de nu va asculta, o minîcă pe ea.

Nu plecaser bine baba din casă, și numai ce vine la ea un chițigoi.

— Da ce plîngi, fată mîndră și frumoasă? Du-te la biserică de te îmbracă și în locul tău voi face eu treabă.

Fata ascultă sfatul chițigoiului, se duse la nuc și zise că o învățase paserea:

— Deschide-te nuc și-mi dă strae.

Din nuc eșiră atunci niște haine mîndre și frumoase, care nu mai erau pe lume. Fata se îmbracă și se duse și ea la biserică. Moșneagul, baba și fata babei n'o cunoscuseră. Kăta așa de frumoasă, și-î ședea așa de bine, în cît la toate puteai uita, dar la dînsa, ba. Feciorul împaratului, care se blea a peți (a se însura) era și el la biserică. Cînd o văzu în inimă și gîndul îi rămase la ea și-și puse în gînd să o vadă nevastă. dar cînd să între în vorbă cu ea, fata eși din biserică, se duse acasă, se dezbracă de hainele cele mîndre, le puse pe nuc, de unde se făcuseră nevăzute, și se îmbracă în hainele ei cele ponosite și rupte.

Cînd veniră moșnegii de la biserică, bucatele nu erau calde, nici reci, ci numai bune de mincat. Baba crăpa de rădă că fata face cum zice ea și nu poate s'o bată.— În vîrta cîte-va Dumineci de-a rîndul baba și moșneagul cu fata se duceau la biserică, și fata moșneagului rămînuînd acasă să gătească treburile, se ducea la nuc, se ruga să-î dea haine, și îmbrăcîndu-se, se ducea la biserică. Feciorul împaratului se bucura după fata moșneagului.

Nu știa ce se făcuse ea s-o poată găsi și nimeri, cînd se gîndea se între în vorbă cu ea, fata își lua drumul și se ducea, nu se știe.

Odată feciorul împaratului se șterne în biserică, pe jos

... cu risină. Când fata moșneagului, gătită și mai frumoasă decât cum era înainte, voi să iasă din biserică, călcă pe piciorul cu risină și un papuc din picior rămase pe lăicer. Ea se întoarse să-l iee ei-și căuta de drum. Feciorul împăratului luă papucul și-și puse în gând se umble toată lumea să-l găsească pe piciorul căreia se lovește papucul.

Întreaga țară și lumea toată și nu găsi pe nici unul să-i se lovească papucul.

Într-o zi știind el pe gânduri își aduce aminte că numai în satul lui n'a cercetat despre fata cea frumoasă, și cum se aduce aminte de acest lucru, și pornește la cercetare. Umblând tot satul, ajunge și la casa moșneagului. Baba aflând că feciorul împăratului imbla după însurătoare, și temându-se că nu-i plăcă mai mult fata moșneagului de cât a ei, puse în casa moșneagului într'un ciubăr mare cu cenușă, după ușa din față. Când vine feciorul împăratului la cercetare, cercetă în casa și vede dacă papucul vine pe piciorul fetei babei. Piciorul era foarte mare, papucul îi era mic. Baba văzînd că nu-i vine papucul, atârui de feciorul împăratului să-i dea voie să-l mai cercetească, să-l mai cioplească.

Feciorul împăratului pricepînd ce vrea baba, vroia să plece. Când baba îl văzu atunci îi eși înainte și cîntînd zise:

Cueurigu !
fata moșneagului îl după ușă,
în ciubărul cu cenușă.

Feciorul văzînd că nu-i lucru curat, căută după ușă, în ciubărul cu cenușă, și cînd ce se vezi?

În ciubărul era ascunsă fata moșneagului, pe piciorul căreia papucul se lovea de parcă era făcut pe el. Cum o văzu, feciorul se întoarse la împărat o cunoscu, o luă acasă la el, și făcîndu-i cunună frumoasă, se cunună cu ea.

(Cercetată de Catrinariu Dumitru, elev în clasa III școala rurală din Buzău).

M. LUPESCU

Din botanica populară

Soiurile de *pere* cunoscute în Rădășani, sînt:

1. *Pere Sîntuiești*, fața gălbie, gust dulce.
2. " *de Zof*, cele mai timpurii, fața albă, gust dulce.
3. " *busuioace*, fața gălbie, gust dulce.
4. " *imamele*, lungărete, fața roșie, gust dulce sălatu.
5. " *ciuciuvene*, fața galbănă, gust dulce înecăcios.
6. " *garofe*, fața roșie dungată, gust dulce.
7. " *scorțișoare*, rotunde, fața vinătă, gust dulce.
8. " *lucioare*, fața gălbie, gust dulciū.
9. " *păseșele*, lungărete, fața gălbie, gust dulce aspru.
10. " *cu miezul roșu*, făinoase, fața vinătă, gust nițel
11. " *murgî*, idem.
12. " *harbuzeshi*, fragede, fața gălbie, gust dulce.
13. " *rotane*, fața galbănă, gust dulce.
14. " *popeshi*, fața galbănă, gust dulce.
15. " *curcubete*, mari lungărete, fața gălbie, gust dulce
16. " *trăsnitoare*, fața gălbie pestriță, gust acru.
17. " *înecăcioase*, fața vinătă, gust dulce sălcii.
18. " *pergamente*, fața galbănă roșie, dulci.
19. " *alămîi*, făinoase, galbene, dulci.
20. " *ungurești*, mari, fața vinătă, dulci sălcii.
21. " *tiușeshi*, fața galbănă, gust acru.
22. " *tălărcuțe*, rotunde, galbene, dulci.
23. " *gindăoane*, lungărete, fața gălbie, gust dulce aspru.
24. " *nericești*, fața vinătă-roșie, foarte dulci.
25. " *cotnărele*, rotunde, fața galbănă, gust dulciū.

Toate aceste soiuri de pere sînt *varatice*, și nu se pot lua pe iarnă. Sînt, însă, pere *tomnatice*, cu fața vinătă, dulci, cari sînt bune și ferte, și coapte.

Pădurețe de păr, cari nu tin pe iarnă, sînt de trei feluri: cu fața albă și gust dulce; cu fața albă și gust dulce înecăcios, și cu fața roșie și gust dulce aspru.

Cireșe, se cunosc următoarele:

- Cireșe dospitoare*, albe-roșii, gust dulce-sarbăt.
- „ *vișinatice*, galbene-roșii, gust cam aeru.
- „ *ultuoane*, mari, galbene, gust dulce sălcii.
- „ *cireșe ultuoane* albe, gust dulce.
- „ *chetroșele*, fața neagră, gust dulce.
- „ *amare albe*, bune pentru dulceți.
- „ *negre*, gust amar.
- „ *negre*, gust dulce,
- „ *dulci*, albe.

Pîinele sînt de trei feluri; *roșii*, *hultuite* (roșii) și *selbatece*, sunt vlnete.

Pîinele sînt: albe varatice, albăstrii varatice, și albăstrii tomnatice.— Aceste din urmă servesc la fabricarea rachiu-ului și a povirlei, și strînse în ziua crucii, sînt de leac pentru *capota-cca-rea*.

Poame sînt: poame *goldane*, albe, *aurame*, *bardace*, *stă-țuție*, *curcuduse*, *ungurești*, *popestii*, *tomnatice*, și *porombcle*.

În Rădășani se mai cultivă: *coarne*, bune pentru durere de inimă; *căline*, bune pentru tuse; *zarzare*; *chersiți*, cu fața neagră, scămoase, gust dulce sălcii; *gutari*, cu fața galbănă, *lungate*, gust dulce aspru; *agute* albe și albăstrii; *coacșă*; *coacșoară*; *măline* negre, foarte mici, bune pentru gălbază; *moșoi*, cu struguri roșii, scămoși, gust aeru, bun de făcut *moșoi*, *alune*, *moldovenesti* și *ungurești*; *nuci*.

(După Neculai Moisiu, din Rădășani.)

A. GOROVEI

GLOSAR DIN MUNȚII SUCEVEI

(urmare)

D se aude t în cuvîntul *drot* (sirmă) unde se aude *drod*; în *colo* sună curat.

DI (n II) — a fi îndrăgiți.

.....„Ia staț fraț și nu-î pușcat
ci I-amîndoi o fos' daț“ (îndrăgostiți.)

dă (Jarba) — încolțește, crește din zi în zi tot mai tare.

dalogi — hățurile friului pentru călărie.

dăscăli [a] — a pregăti pe cineva din bună vreme despre ce anume are să vorbească, sau ce și cum are să facă o treabă.

dejgti — și

dești — degete.

dj — de (prepos).

dijdleta (a) — a dezgheta.

diosebghi (a) — a deosebi, a separa.

diosebghi — deosbit, separat, de-oparte.

diosebghit. — 1] particip. verbului a deosebi, 2] afară de
diosant - un - ... „diosebghit di asta, da mai testu si aita mai ceva”

diștele (a) — a deschiza: diștei cuțitu (descheie cuțitul).

dirlegi (a) — a drege ceva stricat; a drege borșul.

diresali — sorbitură (mîncare lichidă) *direasî* cu zmintînă sau cu alt ceva bun.

dirvali [de] — ordinar, de purtat de-a valma. Romînul are două înduri de strac: unul pentru zile mari și altul de dirvali (ordinar, de purtat în toate zilele).

dirvali (a) — a festeli ceva curat, a murdări hainele sau un loc cu pajste curată.

Dobrița — nume de haită (cătea).

dodă — netedă pe cap, lăută de stă părul lins pe cap.

dohot — păcură: „negru cumu-i dohotu” (cum e păcura).

dolii — apă foarte lină: „măi doliești pluta — caută de mai îngădue pluta măi ales pe unde-î apa dolio”

Donisă — poreclă; pare a veni de la Dionisie.

drabghini — o așchie mare dintr'un lemn care a crapat de trăsnet sau din altă pricină

drabghinați — lemn care-î numai drabghini, crapat tare pe o mulțime de locuri; se zice și *drubghinari*.

draniți — sindrilă.

drîmbi (li face-o) — îl plesnește peste buze în șagă de clămpănesc buzele ca la cai.

dūai-î — dūară-î, să-î dūară; de la verbul a durea.

dăi — dăra-l.

dăi — dăra-te.

dăi — dăra-vă, să vă dăra.

dăi — Iarbă mare, bălărl.

dăi — diminutiv de la adj. dulce:

„Nici o poamă nu-i dăi, ca mla de la măicuță“.

dăi, plur. dăi — nişte unflături pe gheaţă sau pe lemne:
„dul de gheaţă, - unflătură, culme de gheaţă.“

dăi — pantaloni largi, sau berneviei ori itari largi

dăi — Dunăria: „Hai copiliți măi tari
ei vini Dunăria mari“.

dăi — 1) şmoc de păr mototolit 2) o bucată de piele cu păr
cu tot, care se întrebuințază la măturat vetrile.

dăi (a se) — a se imbiha.

dăi [a] — a zmulge de pene o pasăre.

dăi — 1). Iarna, apa care curge de la izvor în vale, înghețând, formează un fel de spinare peste care e imposibil de trecut cu vitele. Aceste dungă de gheață se zic durlaș, plur. tot durlaș; I nu s-aude. 2). Insamnă și turlaș - sloi de gheață aduși de Bistrița, primavara.

dăi — bucăți lungi de lemne cilindrice.

dăi (b-a de) — când pune vasul la gură nu-l mai ia pînă nu-l golește de tot. Insamnă apoi și un git bun - o gură plină de apă, rachiu sau alt ceva: „da în măi tragi-o dușei“ (pune vasul la gură și gîlgie de 2-3 ori, dar nu-l golește).

dăi — bucată foarte mare de ceva.

dăi (a-și) — a-și răzbuna, a se satisface: „măi-am distoiet iuima“, măi-am răzbunat.

dăi, măi odată nu s'aude curat de cit numai în silaba ea, ci a nu se aude: a v:de [a videa], a șidă (a ședea), rîndune (rîndunea), etc.

La începutul și în corpul cuvintelor se aude în totdeauna

precedat de un *i* scurt: *tezîr*, *părteti*, etc.

La finea cuvintelor se aude totdeauna ca un *i* întreg: *gobai* [gobae], *ni* (ue), *di* [de].

În silaba *ea*, uneori sună și simplu *a*: *bat* [beat].

Sună *lăe*, a cărui formulă ar fi: $2|_5 \text{ l} + 2|_5 \text{ ă} \div 1|_5 \text{ e} = \text{u}$ în cuvinte ca *beleujiăeti* (beleujetă), *dirlăeji* [direge] etc.

Sună *tez* în cuvinte ca *beteșug*, *meșeșug* etc. Formula accentului ar fi $2|_5 \text{ l} + 2|_5 \text{ e} \div 1|_5 \text{ ă} = \text{e}$

Sună *iăa* în cuv. ca *ciăal* (cel) și altele, în care nuanțele *a*, *ă*, *i*, *î* și *e* variază de la cuvânt la cuvânt, și pentru deosebirea cărora trebuie multă muncă.

Sună ca *iă*: *curiă* (curea), etc.

Sună ca *iă*: *piă-om* [pe un], *diă-om* (de un).

edzari — cîrd de iezi

Erhan — nume propriu; pare a veni de la *erhi*.

erhi — tasma, un fel de piele de vitel, suptire, foarte bine tăbăcită, care se pune la bondiți și pe care se pun florile.

erinaroc — bileu.

erluci — fugău, o pasere.

esta — acesta, ista.

ezir — un lac f. adînc, pe care sătenii îl cred fără fund în care locuiesc balaurii.

F. sună *cîșș* (notăm *c*, neavînd alt semn potrivit) în *fîc*, *fin* etc.

faraon — țigan negru cumu-l dracu.

fartam — partam, cîofirtă.

fă ('n sus) — imperativ: apucă'n sus mai repede pînă te văd, mergi iuti, pornește (cam cu de a frica).

fălceri — lucrători cu falcea; se zice mai ales coseșilor.

fărîmi (*omni fărîmi*) — mîi de fărămite, fărămite, fărîmături.

Feduc — nume propriu de familie.

feșnic — sfeșnic.

fitanși — plur. *fităuți* — chitanță, chitanți.

fidileș — un vas rotund și lat la volum [cilindru f. scurt] în care se face lapte acru.

frăţel — diminutiv de la *frăţ*.

frate — frate, nu de singe, ci din prinsoare, din invoeală, „măi frătăi - măi frate”; „ni frăţet” - nu-l le frate, strein.

frăţul (a se) — a-şi zice frate (frăţet) unul altuia.

...„Iracu frătăi pi Dimnădzău, iar Dimnădziău il ni frăţia” (din Cosmogonia poporului; cap. „Făcerea lumii”).

frântură — o bucată de pînză aproape ruptă, toată curge de petece. „Il curi frăndurii” - li tot rupt, li curg petecile de stricate ce i-s hainele.

frăţ — palma peste ochi şi data cam cu dosul minel: „ţ-oiu da o frăşel di ţ-or scintie ochi şi-l vidie dinţi la altă nu la tîni”.

frăţai — giold pe drum, udeala de se strică drumul cel bun. Se face cînd se topeşte omătul, sau cînd dă o ploaie.

frăţel — hoapt, gură care nu poate tăcea, divolgă totul: „ai frăcu’ şi tu frone! — trone cu vorba ea şi cu bolovanul în baltă. Nu puteai tăcea? (nu-ţi puteai tineă frăncea?)”.

frăţ — elne ce lute (latră) moale şi urit.

frăţ — nume propriu de familie

frăţ (a) — a uubla în toate părţile, a nu mai avea astîmpăr; foşce - nu mai stău locului, nu se mai astîmpără: „înga cum foşce negurile”.

frăţ (a) şi

frăţ (a) la a face treaba în haţjoenră.

frăţ (a) şi — neglijent la îmbrăcăminte, ferfenitos.

frăţ (a) şi — a ferbe fără apă. Mămăliga după ce s-a cotozit, ne mai putînd ferbe, forfoteşte.

frăţ (a) şi — nume propriu de familie.

frăţ (a) şi — liber, libertate: „I-am dat frăi - l-am lasat liber, l-am pu- în libertate”.

frăţ (a) şi — mîia, chin mare: „mai-o tras om frăcuş di mi-o lugi sufitu pi cepaci.”

frîmbghii — frînghie, plur. frîmbghii, cînd însamă şi frîn-
juri [la prosoape].

frupt — 1). lăptării şi brînzături, 2). zile de frupt - zile în
care te slobod a mîncea frupt.

fugîn — fugînd (gerundul verbului a fugi.).

fumel — femei; sing. fumtei.

G se aude curat înaintea tuturor consoanelor şi a vocalelor
a, â, î, o, u; înainte de *i* şi *e* se aude ca *gi* sau *gi*. În
cari *j* şi *g* variază în intensitate de la cuvînt la cuvînt: *gi*
(vin), *gier* (ger), *degji* (degete).

Tot înainte de *i* şi *e* se aude ca *gh*: *gheuş*, *ghilotei*, etc.

Se aude *bgh* în *frîmbghii* [frînghie], etc.

Se aude *ş* în *deşti* (degete) şi alte cuvinte scurtate.

gazda — nevasta, soţia: „nu-ţi pot da răspuns pînă nu mi-oi
întreba şi gazda.

galit şi

gălit — gojbăliţi, paseri domestice.

gaiţi — 1). ger mare, 2). om aspru ca gerul.

găbul [a] — a gîmba, a surprinde.

Gherman — nume propriu de familie: *Niculaţ Gherman*.

gheuş — animal cu vrîste, cu pui, vargat.

ghibi — gheb; adj. ghibos nu ghebos.

ghiba-hîrţ — o matahală gheboasă şi urîtă de spăriat copiii.

ghilotei — lemn închireit, care prezintă mulţime de mîdzăni
(nodileuri).

ghilotului — unflătură la gît; ori ce ulceratie pe corpul ani-
malului sau pe trunchiul copacului.

ghîolbanî — ochioasă, cu ochii mari.

ghiviziă — o nuanţă de violet închis:

„flûoriciei ghiviziî
la bădiţa'm palarii“

ghimpurîş — ghimp, spin.

glandri — un fel de mîncare făcută din mămăligă prăjită cu
apă rece şi sare: se mîncă în zile de popă şi ori
cînd omul n-are cu ce-ş ţinea zilele.

gîd (a) și

gîd (a) — a mulțumi, a sătura de apă, de sare, ori de mâncare etc.: „Așă-I di bun finu, di nu li măi pot gîoi cu el (pe vite)“; N-am cu ci li gîoi - n-am de ajuns. — Part. gîorit și gîoit.

gîolgi — găulgîu: pîndzi di gîolgi [de găulgîu].

gîolli — în crucișarea porcilor

gîrul (a) — a nu putea rezista unei boale, a se umplea organismul de atîta otravă, încît să nu mai poată rezista. să piară: „I-o gîruit - I-o pus pe patul morței, I-o otrăvit, I-o dovedit cu desevirșire“.

gîrulta — făgăduita (subst.): „nu-mî dai gîluruita?“ Nu-mî dai ce mî-ai făgăduit? Nu te țîi de făgăduintă?

gîngi — om gîngav, care gîngăvește vorba; gîngit (part.)

gîngi [a] — a vorbi pe silabe și foarte întrerupt repetînd silabele; a fi gîngav, gîngit.

gîngi — plur. gîngurș; o unia pirlită și impletită colac, cu care se leagă pariî la gard; part. înglujit.

gîngurș — animal f. blind, care vine după om, mîncînd din mînă etc. Se zice despre pripașii ramașî de micî făr de mamă, și cari se deprind a suga la alte vite. Gîngurș se zice și omului inueratic, care se țîne cu mai multe femei.

gîngurș — gîscă.

gîngurș — 1) gîște [paseri], 2) cucușî, cucușei făcuți din grăunte de popușoi coapte în pripă.

gîngurș — vin: [v - un sunet intermediar între g și j].

gîngurș și bghîșîna — vișin, gîngurșîna - bghîșîna - vișine.

gîngurș — viță.

gîngurș (slobod) — „așă-s di năcăjit di drept în vini și *slobod glas*“ - să țîp, să răcnesc.

gîngurș (a) — a scoate cuvinte întrerupte și cu îndărătnicie.

„Nu gîngurșî“ - tacî, nu zice nici cîre!

gîngurș — gălit, gojbălit.

gîngurș — nume propriu de familie.

gîngurș — 1) vacă în perioada goanei (gonitului, în vremea

inercişărei sexuale), 2]. femele care trecind prin
apa şi-a' udat poalele.

grăzi — leasă.

greabiu — regiunea din şira spinării de la împănarea spatelor celor două picioare de dinainte.

grebănds — gheb s în regiunea greabăului; slab şi cu grebănuşul f. prominent.

greş — greşală, lipsă: „nu dă greş” - nu lipseşte; „trăieşte asta ari²greş” [are greşeli, îe greşită pe unele locuri].

griv — peştit, celui griv. (de aici numele de Grivei).

groapi — 1). loc neted, plan, cam perpendicular pe panta muntelui; 2). un fel de pivniţă nezidită pentru (mai ales) cartofi şi alte rădăcini,

grâu — copac tânăr, suptirel şi drept.

grundz — 1). drob de sare, 2). bulgăr de glod îngheţat.

grundzări — drum cu grundzuri de glod îngheţat.

gudurlul: — „am o rată gudurlată, cu grumadzi gudurlu (sucit). (cîmilitura scripei şi a tarniţei).

gurgu — *gurgu* (în epocă f. gurgu) — T. TEODORESCU

(va urma).

TRADIȚII POPULARE DIN BUCOVINA

XIII. De unde vine numele Sadagura?

Multe popoare sălbatece au mai năvălit despre răsărit în țara noastră, dar așa de cruzi ca Tartarii nici un popor nu a mai fost. Ei nemicuă tot ce văzură cu ochii; pe locuitorii îi omoreau, clădirele omenești le aprindeau și sămănăturile le tologeau cu cași lor cei mici și sprinteul. Fîind-că năvălirea Tartarii adese în țară era și poporul mai totdeauna cu frică în spate și nu putea să se apuce de vr un lucru mai durabil.

Un al doilea locuitorii de pe lângă Prut în apropierea tirgușorului de apă-ză „Sadagura”, erau stinghiriți cu totul. Cum se văzuse partea aceea locuită înainte nu ne amintesc tradiția. Dar alta știm că să sfătuiră locuitorii să puie pe apropiatul răstăzător un păzător. Acesta avu să deie prin strigăte și prin cuvinte de știre despre năvălirile Tartarilor în țară. Se întrebă un astfel de păzitor? Nici pentru plata cea mai bună nu voia nimene să-și puie viața în primejție. După mult căutat se găsi și un astfel de păzitor. O babă bătrână cunoscută în toată împrejurimea prin răutatea ei, cu numele de „Baba”, îndrăzni să steie pentru o plată bună la pază într’o câmpie pe amintitul deal. Când năvăliau hordălele tartare, avea ocazia prilej bun să strige din străputeri sculând din toată forță pe neimpacati Tartari ei o lua gura. Locuitorii de pe deal văzând ce însemnătate avu rîenitul babei, de aceea se sculau unde se simțiau mai siguri, și li era cu puțință. Știau că erau Tartarii grozavi, totuși se fîreau de babă și tot anul nu îndrăznea să vie în apropierea Sandei. Așa scapă „Baba” de multe ori pe locuitorii de moarte. De aceea nu-și omori după moartea ei locul unde fusese locuitorii scutiți de pruzimea Tartarilor numai prin „gura Sandei”. Sandagura și Sandagura se prefăcu cu timpul în Sadagura.

XIV. Comoara ascunsă.

Am povestesc încă și acuma bătrînii că pe timpul lui Ștefan cel Mare, în vremea lui Ștefan cel Mare se afla aproape de orașul Siret o pădure deasă ca o sătă, tesită cu stejari și fagi umbroși înalți și scurtoși, și de o bătrîneată însemnată.

Atunci se auzia de acolo chiar în zina mare urletul lupilor și mugănitul urșilor. În pădurea aceea într’o vîgăună sub o stîncă înfrîntă de mare era ascunsul unei cete de hoști, doi-zeci și cinci la număr cu un căpitan străin ca smoul și înalt ca un stînc, cunoscut în toată țara groaza bogătașilor și a

neguțitorilor, dar milostivnicul vădanilor, orfanilor și a săracilor. Cu toate că nu lăsă nici cînd saracii pe care-l întîlni cu mina goală, totuși omorise mulți oameni, cari nu să duceau prădați. Dar și casa era după un astfel de omor prada focului. Nimene nu se găsea să poată face acestor tîlhării grosul un capăt.

Odinoră pradară hoții și o biserică. Nu mult după aceea se îmbolnăvi conducătorul hoților greu. Zăcînd el așa singur pe patul morții în vizunia sa, văzu de odată o pară mare în a căreia mijloc se arătă chipul patronului bisericii prădate.

Criminit de spaimă auzia ca în vis următoarele cuvinte a mănăntătoare: „Cu dureri sfîșietoare vei fi în curînd viu în ta cea păcătoasă, dacă nu te vei întoarce de pe drumul cel spinos și nu te vei lepăda de meșteșugul ist uricios și blestămat de Dumnezeu, ear' lucrurile prădate din locașul domnănesc să le duci îndărăpt”. După aceste cuvinte numai că hoțul hoților ce se făcu mai cu dînsul, el lesină și de două zile se trăzi în mijlocul tovarîșilor, cari-l deplină ținându-l mort.— El li povesti despre videnia, și amenințarea li spuse că se vor șterge de pe fața pămîntului, cum nu vor asculta și ei acele cuvinte sfînte și după ce luă de la fiștoare juramîntul că se vor lepăda de hoție se împărțiră după locușătoșarea baciului cu odoarele și banii prădați.

Căpitanul dădu și fie-cărui partea sa, li aminti înaintea de despărțire mai odată despre făgăduința lor și după ce dădu fie-cărui o cale bună și noroc gîndi unde să-și ascundă și partea sa, trelsprezece poloboace ticsite cu galbini. Într-o pivniță pe coasta dealului în fața orașului Siret voia să-și ascundă averea. El își aduse patru zidari, li făgădui multă bani dacă vor zidi în timpul nopții o pivniță. Pivnița era gata, dar în zadar se opintea să bage toate buțile cu galbini. Numai douăsprezece aveau loc; de acea îngropase al trelsprezecelea poloboc înaintea pivniței. După toată munca și dădu zidarilor voie să-și ieie din buțile puse în pivniță toți banii cît vor putea duce. Dar vai! Baciul încuia pivnița și intrînsa pe sărmanii zidari. Acuma deabea era el sigur să

nu va şti nimene de comoara ascunsă. Cu un săculet de pături se sui pe o trăsură cărnind spre un oraş învecinat unde avea să se precestească. Aproape de oraşul amentit se olini trecea prin o pădure, gândia căpitanul hoţilor cum să omoare şi viziteu, tovarăşul său cel din urmă. Cu un cuţit ascuţit îl străpunse pe neştiute în spate. Viziteul căzu mort într-o cal, aceştia se spăriară, răsturnară trăsura şi aninat de ea proţap fu nevrednicul hoţ tăriat de moarte. Aşa fini olădăria cea păcătoasă. Comoara ascunsă încă n'a ridicat o voce măcar că pivniţa se deschide totdeauna de Paşti pe timpul învierii mântuitorului nostru.

ILIE VESLOSCHI

SĂRBĂTORILE SĂPTĂMINALE ALE ROMINULUI.

Par-că într'un cîas rău a adus împăratul Traian pre bieţii războiului romanî peste Dunăre şi i-a aşezat în părţile ce locuiesc astăzi urmaşii lor Romîni. Căci n'a fost nevoie, n'a fost încercare, n'a fost năvălire de nenumărate popoare fără număr, n'a fost asuprire şi urgie, care să nu fi trecut peste capul răbdătorii Romîni. Avut-au ei doară să vadă toate neamurile căpcîne năvălind şi trecînd prin ţara lor. Şi aceste neamuri în urma-le numai moarte şi pustiu.

Toate aceste însă nu-i amărîră Romînului viaţa atît de mult ca jugul cel greū, de fier, ce trebui să-l poarte pînă astăzi în zilele noastre, adecă boerescul.

Spre a scăpa şi a se detrage de la acest greū, şi-a făcut totul clăcaş multe zile din slobode „legate“, adecă de sărbătorire.

Nu-i deci mirare, că intîluim la poporul romîn multime de zile nelegate sărbătorite cu mai mare sfinţenie decît sărbătorile cele mari, legate. Ştia doară Romînul mîncat de neştări grele, că numai sărbătorile îl pot scuti într-o cît-va de puţină vreme ori neomenoasa şi vlăguitoarea muncă a boerescului.

Se întâmplă că cite un Român isteț își lua cite o lată curajul să păcălească bazat pe aceste sărbători pre vechilul boeresc. Ce-l mîna la boerese răspunzîndu-i că ar merge drept bunros. Însă se teme de păcate, că-i sărbătoare astăzi.

— Da unde-i sărbătoare astăzi măi omule, îi zicea vechilul, că doară azi îi Lună.

Ba îi sărbătoare, domnule, îi zicea Românul năcăjit, că azi îi „Lunrei”.

Vrînd nevrînd se depărta aprigul slujbaş fără de lucrător însă cu propusul tare, că adona zi să-l secolă pre Român zîmăl decît ia lucru.

Vîndu-se vechilul adona-zi des-de-dimineață și chemîndu-l pre Român la lucru îi răspundea acesta: nu pot est că-i sărbătoare! — Ce sărbătoare, zicea sluga boeresea, nu știu tu măi Român, că azi îi Marți? — Ba zău că-i sărbătoare, căci azi îi „Miercuri”.

Năcăjit și păcălit se ducea vechilul cu gîndul rău, cu mine dimineață să-și răshune asupra Românului și să-l mearce cu-n lucru foarte greu.

Dacă el își făcuse socoiala fără de Român, carele chemînd Miercuri la lucru zise: m-ăs duc bunros, bucocana, da nu tem să lucru, că-i sărbătoare! Ce fel de sărbătoare? D'apoi îi „Miercătoare” și-l taro cu primejdie!

Că opărit și cu buzele umflata se depărta aprigul slujbaş boerese.

Joiă tot așa i se întâmplă vechilului, căci Românul isteț nici nu voi să știe de lucru, că era doară „Sărbătoare”.

Vinerea tot așa fu păcălit haiducul, căci Românul nu se duse la lucru boerescului pentru că era „Vineria mare”!

Slujbăta un se arăta Românul nici atîta pe lan, de oare ce era „Sîmbăta morților” decît trebuia să ducă pomene la biserică pentru sufletul răposaților.

O mai cerea neînduratul vechil să cheme pre Român dimineața la lucru, dară fu hăi rău păcălit, căci primi răspunsul pînă de ironie: „Duminea ot lucru, dae-a lucru popa”!

De la un ust-fel de glumeț și isteț Român, care și-a păcăliască pre nesuferitul vechil, a rămas la poporul Român

armătoarele numiri sărbătorești a zilelor săptămânale:

„Luni îi Lunirei,
Marți îi Macovei,
Miercuri îi Miercătoare
Joi îi Sărbătoare,
Vineri îi Vineria mare,
Simbătă îi Simbăta morților,
Duminecă om lucra,
Dac'a lucra popa!”¹⁾

Țiganul la stână

Mult îi place țiganului oaia. De aceea a zis el într'un suflet
„bună-i oaia și vie și moartă!”

Și într'adevăr țiganul are dreptate, că oaia este bună și
vie și moartă. Și cum să nu fie?

Vie este ea doară bună pentru că dă oamenilor lapte, din
care se face pe la stână gustosul caș. Ș'apoi dă oița lina
care se vinde cu preț bun.

D'apoi încă ce se mai zice de mieii sburdalnicii, cari cînd
sînt așa de fragezi și gustoși, că văzîndu-î frigîndu-se
de frigare par-că îi vino să-î înghitești întregi. D'apoi încă ce
se zice-i a-î duce la gură cu furculițele mamei, pe carbă verde,
în umbră de copaci mirositori și a-î uda cu busuoc!

Da și moartă îi place oaia țiganului, pentru că și atunci
se trage folos dintr'însa, căci i-se ție caldul cojoc și i-se
stălinecă carnea cea grasă friptă pe cărbuni ori fleartă cu
sarechlă.

Deci nu-î de mirare, că oaia îi place mult țiganului. D'apoi
ce? De dragul cașului rătăcește țiganul cîte-odată, dară nu
pe la stână. Pricina visitei lui pe aici este—nu cașul
—Doamne fereste, ci el își caută doară calul pribegit.

Ajungînd țiganul în fața stînei începe a glăsui:

1). Comunicato de gospodariul Ioan Chira din Straja.

„Buna ziua stină
 C'o bucată de caș în mină!
 Da, tu faci.
 Ce mai faci?
 N'o nimerit pe aice pe la stină
 Un cal împedecat cu lână?”

Se înțelege, că clobanii mor de ris la o astfel de vorbire țigănească, care are de scop să acopere adevăratul scop al vizitei lui la stină. Tiganul nu-și află „calul împedecat cu lână” ci o mulțime de căluți împedecați cu lână și'n urmă gustă din mana lor - cașul, din care îi fac parte clobanii buni la inimă, după ce au făcut mulțime de glume pe sama oacheșului și flămîndului Tigan.

Comunicat de gospodariul Petru Pădure din Straja.

DIMITRIE DAN

S Î N Z Î E N I I

În Transilvania este obiceiul de Nașterea Sf. Ioan (24 Iunie) de a se face cunună de o floare galbînă, ce înflorește pe acest timp, și după ieșirea din biserică, merge unul din ei afară, și azvîrle pe casă atîtea cunună cîtî înși trăesc în acea casă. Care cunună se prinde pe casă, acela, a cui e cunună, va trăi ani mulți de acuma înainte, iar a cărui cunună cade de pe casă, va trăi mai puțin. Și aceste cunună căzute se aruncă plină de trei ori pe casă, dacă nu se prind de întăiaș dată. Dacă cade și la a treia dată, acela a cui e, va muri de curînd, și naște mare jalanie în casă pentru el, ca de mort.

(Auzit de la d. Scipione I. Bădescu).

GRIGORE GOILAV

Turtureaua și gaița

Turtureaua își face cuibul numai din cîteva surcele; iar gaița îl împodobește frumos și-l căptușește cu pene.

Cînd Dumnezeu a învățat paserile ca să cînte, turtureaua s-a schimbat cu gaița ca să doarmă fie-care în cuibul celei-lalte, ca vadă unde e mai bine.

Cuibul turturelei, fiind rău construit, gaița toată noaptea n'a dormit de frig, de aia cîcă ea știe să cînte în 12 feluri, după numărul ființelor ce a auzit. Așa ea face: ca capra, ca copilul mic cînd plînge, fîieră ca omul etc., pe cînd cuibul găitei fiind bine făcut, turtureaua a dormit toată noaptea și n'a auzit nimic. Toemai în revărsatul zorilor s'a deșteptat și ea, și a auzit o femee mulgînd vaca și zicînd: „tur, tur”.

De aceea turtureaua știe numai *tur, tur*, și după vorba auzită și-a luat și numele.

(Spus de Ion S. Frumușelu din com. Petrești-de-sus, Gorj).

Șt. Șt. Tuțescu.

Arde Dobra.

(Poveste)

Se zice că odată a fost o femee căreia i-a murit bărbatul și i-a rămas o fetiță ce se numea *Dobra*. Femeea s'a măritat și a luat un om văduv, cu trei fete și doi băieți, și după cum este vorba că copiii de văduvă sînt feciori de împărați, iar cei de văduv vai de ei, așa și a fost. Dobra era resfățată; dimineata cînd se scula din pat, mamă-sa o încălzea, o îmbrăca și îi făcea focul în vatră, îi da un sac de fasole ca să se joace cu miuele în el. Dacă focul se prea mărea și degustarea o prea pripea, Dobra striga: „mamă, arde Dobra”, iar mama-sa alerga de-o mai departa.

Se făcu Dobra fată mare, nu ştia să dea nici cu mătuşa prin casă, dar de frumoasă era ca o zină, toată lumea care avea flăcăi ar fi voit s'o facă noră, că, de, pluă nu stă cu omul în casă, nu-l ştii cum este.

Un cioban neaos, se duse înpeţit la Dobra; mă-sa îl prioi bucuros dar şi-i spuse ce fel de poamă este fisa.

Ciobanul spuse că de frumuseţa ei îi este şi milă a o pune la vre-un lucru şi că o să trăiască resfăţată ca şi la părinţi.

S'ajunseră, făcură şi nunta. A doua zi chiar ciobanul făcu focul, Dobra se aşeză lângă el, dar o dogori, că zise: *arde Dobra*, iar ciobanul îi răspunse: *dac'o arde, ea s'o trage*. Zise Dobra de mai multe ori acele vorbe, dar în zadar, ciobanul tot aşa-i răspundea, căci traiul bărbatului nu este ca cel de la părinţi.

Cînd văzu Dobra că mai era să se aprindă, sări singură de lângă foc, dar supărată. Ciobanul rîdea pe sub mîntuie, căci a putut de loc s'o desveţe de un obicei; d'aci încolo se gîndea şi la cele alte.

El după ce-şi făcu singur mămăligă, pe care-o luă pe toată cu el, nelăsîndu-i nici o fărîmătură acasă, se adresă la un burduf ce-l avea dupe uşă, îi zise:

— Tu, mă burdufule, să faci Dobri mămăligă, să-l dai brînză, să-l aduci apă, să faci şi focul în vatră. Eu cînd voi veni, să le găsesc pe toate căci te omor cu bătaia.— Apoi plecă cu oile.

Cînd se făcu seară, Dobra care murise de foame din burdufului:

— Scoală-te, mă burdufule, de fă ce ţi-a zis bărbatu-meu. Dar burduful tăcea.

Ciobanul veni cu oile, găsi pe Dobra fără nici un rost, se făcu supărat şi zise: fă nevastă, ia tu burduful la spinare să-l bat, să-l fac să mă asculte altă dată. Dobra lua burduful, iar ciobanul începu a căra cu bita în burduf pînă ce Dobra leşina de durere.

A doua zi iar aşa făcu, Dobra iar zise burdufului: scoală-te mă, afurisitul, că vine iar şi ştii cum te bate. Dacă văzu ea şi văzu, se sculă şi făcu pe toate: aduce apă

cu foc şi de mîncare. Ciobanul cînd veni, începu a ride
 ei: vezi burdufule, că te-am făcut să mă ascuţi.

Dobra, supărată, zise: Ei, fi-ţi-ar burduful al riului, ce el
 a făcut, am făcut eu.

Atunci ciobanul, care ştia bine că le-a făcut ea, zise: Vezi
 doborîta, aşa trebuie; ce, credeaî că învăţul n'are şi desvăt?

(Auzită de la mama, din Spătareî, jud. Teleorman).

Alexandru Cristo Popescu.

C î n t e e

Haramin di Dunire
 tati crişmili be
 (tati) nu mai plăté,
 la Turci măciularé
 Dima s-ingroză.
 la mă-sa tragé;
 an din gurî dzicé:
 Dragu mami Stănilav
 măi unic şi măi voinic
 mui Turci mui-ai măciulărit
 mui vai ai impuţit
 mui... al măi hrănit;
 mui di voinicii,
 mui cin'ti padzi
 mui ti-ar omori.
 Stănilav aşa dzice:
 Măculiţi draga me
 slugi ei mul-oi tomni
 di la nevoi m-a padzi;
 tot da bani cit a voi".
 Stănilav dzî ei nu trecé
 slugi ei-ş găsâ.
 la Stănilav si ducé

cinei mui di Turci omorâ
 şi cătră slugi dzicé:
 — „Ale slugi draga me
 hai la *Dzîsu* la crişmari
 si-ţ dau galbinî di cei mari
 şi si beŭ să ma hranesc
 inima si-m răcoresc;
 da eŭ foarti ma rog, slugi,
 si vidé ci m-oi imbata
 doar tu la Turci nu mi da.
 El in crişmi si baga
 galbinî cu pumnu lua
 tot in mina slugi da;
 şi el trii dzili tot bé
 bat nimu nu-l măi vidé.
 Turci-n crişmi si vîră
 lingi slugi si lipcé
 ş-aşa din gurî dzicé:
 — „Eş(ti) fieior di gospodari
 ci pădzăş(ti) tu un talhari
 ci el di trii dzili to be
 pi tini nici di vidé".
 Da Stănilav audzâ

ei sluga eu Turei grăe
 el mor(t) di bat si face
 si pi divan si culoa.
 Cinci mni di Turei s-aduna
 si pi dinsu navale
 si di mini mni-l prinde
 cerli-m mini-I pune,
 ceri-m minuri si-m peicioari
 ca la hotu cei mai mari.
 si la Dunri-l ducè
 plati di moari pune
 si cu sfari mni-o lega
 la el la git o pune
 iar in Dunri-l zvirlè.
 Cîn in Dunri l-o dat
 el pi loc s-o disteptat,
 el din min(i) prindi e-a da
 din peicioari-a arunca;
 apa valuri si face
 el diasupra ei-m isă
 si cu oei si ulti,
 iar di-o copeiliti da.
 E pîdzili ei gile
 foarti albi si face;
 da Stănilav ei dzice
 —Aleî, tu, Ruseuţ' albuti
 cu sprincenili negruţi,
 cu cosita gălbănuţi,
 lasi pîdza la focu
 lasi acu la dracu
 ş-allargi la tati-tu
 si vil-am scoati capu*.
 Da e cîn il audzâ,
 pi cuvint il cunoşte,
 la tati-su si duce
 si din gur'-aşa dzice:

—Of tătuci dragu mnei
 iaci ei-am audzit eu,
 ei Stanislav mor(t) di bat
 îi in Dunri-aruncat,
 si la mini e-o strigat
 si las pîdza la focu
 si zviri acu la dracu,
 si meri ca si-i scoţ capu*.
 Tati-su ei-m alergă,
 cutitu-m mini lua,
 si-n caie noŭ s-arunca,
 si-n Dunri si zvirlè,
 di diparti-l aglunge;
 El din min'o slăbgit
 di moarti era gătit.
 Moşneagu-n scurt aglunge
 sfara di la git tae,
 peiatra-n fundmni si duce,
 of! uşor mai rămîno,
 in caicu si zvirlè
 pi moşniag mni cuprindè
 minurili-i săruta
 si din guri cuvînta:
 —Oliho tătucea mnei
 si-m ti copeilita bini
 ei mni-a ei mni soŭti,
 ei mni dzili mni-o dat
 il vilati ş-o capatat,
 si tralasci ca plina
 si-nflorasci ca floaria.
 El acast si ducè
 cerli si li zdrobge
 si din guri ei dzice:
 —„Of drăguţi cojocati
 ştiŭ ceva ei ti-ol ruga?
 Ci-ŭ dau bani cu pona,

di az pîn la maică-mniã
 di az fac un cojocel
 di az fac cel di berbeci
 di az fac la fati
 di az cu di-o dulciãtã.
 di az cu cojocãrã sî ducé
 di az cu cind il vidé
 di az lacrimã nu mãi slabgé.
 di az lacrimã dragu mami
 di az il dãli ei ț-o dat?"
 di az lacrimã Ruscuț-albuți
 di az lacrimã negruți
 di az lacrimã galbãnuți
 di az lacrimã ales sotti
 di az lacrimã savrșii;
 di az lacrimã ceili".
 di az lacrimã da ceili
 di az lacrimã vad averili.—
 di az lacrimã cam ridé
 di az lacrimã pi cel puné.
 di az lacrimã discué
 di az lacrimã il pofté
 di az lacrimã bun-ș alegé;
 di az lacrimã MAI ! o lãditã discué
 di az lacrimã cu punu lua
 di az lacrimã da
 di az lacrimã di celtuãli.
 di az lacrimã umbra pîn țari.
 di az lacrimã ei-l gâté
 di az lacrimã ei sî-imbaca.
 di az lacrimã mni-l întreba:
 di az lacrimã "Din' u Stanisiav sluga?"
 di az lacrimã "Mamã sluga m-o vindut
 di az lacrimã "Mamã u-am știut.
 di az lacrimã "Mamã du(c) ea sî-l eat,
 di az lacrimã "Mamã cojoc mni-am făcut

di lîni di az bgitoast
 sã nu-l mã poti cunoaști"
 Cu cojocu s'imbaca
 si pîn glod si tãvãle
 in tãti crismã-ntra
 si tot citi-o cãșei lua.
 Numa si fãce a be
 ș'alãtura mni-o zvirlé
 di nimini nu-l vide.
 Brãilenii sî stringé
 multi fameliã ride
 citi bgidușii fãcé,
 cum im belt si tãvãle
 si de cojoc nicã gînde
 tãț jidani mni-l poște.
 Iar o agions la Ovreiu cel bogat
 doãu: feti ei ave
 si cãr cu sluga lui be.
 Cit voinici in crismã intra
 tãț palușu lui cata.
 Iaci si el e-o intrat
 si la paluș s-o uítat
 oci-n cap l-o lacramat.
 Da Jidãnu si uita
 si din guri-i cuvînta:
 — Ciobani ! ț-as arata
 acest paluș ei-am luat,
 multi galbini pi el am dat
 clar mã tem ei-s iușãlat"
 Pisti *tijde* sî-ntindé
 mîna pi paluș puné
 si din gur'așã dzicé:
 — „Mãmã Ovreiu cel bogat
 nu ti ține tu-nșãlat
 cit galbini pi el ai dat
 si tu ti țini-nșãlat

intr-a cui mină l-ai dat;
 da si-m spuî drep(t) şi curat
 di la cină l-ai cumparat? „
 Dzici: „am un om la crivat
 cîar cu fiica me-I culcat“.
 El cojocu cel bgîtos
 in secur[t] l-o arunca (t) gîos
 s-o lasa numa-n castan
 intr-un castan roşior
 cum era el mîi uşor;
 la sluga lui s-o bagat.
 Sluga lui cîn l'o vîdzut
 din gură si cam ruga.
 Stanislav la el nu si uita,
 fîr' la Ovrei o strigat
 si-i aduci spirt curat
 şi si batî doibili
 si vii fameliile
 si stîi şi si prîvasci
 el cu sluga si grîiasci..
 Dobili cîn li bate
 mult di mult di Turci vine.
 mîna pi slugi-ş pune
 şi la median ei işâ.
 Turci mîi-l impresura
 mîinunat si mîinuna,
 la Stînislav si uita '
 ei-a si faci cu sluga.
 Vadra di spirt o lua
 şi-n cap la slug-o turna,
 cîar foc di la tîlpei îi da.
 Atita ei-o mîi racnit
 pin ei-ar(s) s-o mintuit.
 „Aţ vîzi voî mîi noroadi
 cum si cînstes(c) slugili?“
 Turci foarti nîvîle

ş-apu Iari si uita
 sîngurî îi si mîinuna.
 — „Turcilor vî mîinunat
 şi foarti vî-nspîlmîtaţ
 ei voi pi Stînislav l-aţ omîi
 in Duntri l-aţ zvîrlit.
 Da di mîni n-aţ gîndit
 ei la voi oî mai vini
 di dzili v-oî mîntui,
 in Brîila nu-ţ mai ei
 numa eu oî stîpîni“.
 Atuncî paluşu scote
 op(t) cîasurî ei si-nvîrte,
 nici un Turc nu rîmîne.
 Ia atuncî l-o cunoscut
 ei Stînislav n-o murit.
 Jidani ei si ruga
 di-i lasi cu dzili...ba?
 galbini cu pumnu ei-l da;
 tot cu dzili mîi lasa.
 La cojocarî si duce
 mîndri nuntî purede
 o sîptîmîni tot be
 dim peistoali nu gîte
 cu Ruseţa lui grîe:
 — „Alelei Ruseţ' albuî
 cu sprîncenili negruî
 cu costî gîlbînuî.
 di socoţ ei t-o ei drag
 eî vreî si mî leg di-a cap;
 nu daci eî tî-oî lua
 apuî tu-n curvîi ti da,
 ei eî sîngur tî-oî tala“.
 Alei puî mîneî lubit
 cîn mîeî ei fos(t) tu urî
 la tîni nici mî uîtam

și pe Dunări plutei
 și dinu nu măi gineî;
 și di est erat pornit
 și dinu erat gătit.,
 și Fojd iulna mîni-ta

și ti iartî cu dînsa
 pupî ș-a tătîni-tu
 și te iartî en' dînsu,
 și hai di ni-om cununa
 cî eş(tî) drep(t) soția me".

[Amintiri și năris acest cîntec de la Toader Mihaî Buchilă de 60 ani, din Călugărași, jud. Suceava. El îl știe din copilărie, de la un mos al lui bunu Toader Clipsea.]

AL. VASILIU.

396. Frunză verde Iasomie,
 cînd scăpai din miliție
 eram beat de bucurie,
 și mai vedeam pă mama
 și pă a dă mă iubia.
 Pe drum cî veniam cîntînd,
 de dorul casei flămînd,
 și te bucurie-avuî
 cînd Tîlormanu văzuî.
 Și cînd măghiran,
 mă uitai pă Tîlorman
 și cînd ceva bălan,
 și la marginea rîului
 și la colțul brîului,
 și Tulpanu și-l elătia,
 și cînd mi-l întindea
 și pe petrișul dă colea.
 Dar cîm cine crea?
 și cînd pulculița mea;
 și nu mă mai cunoștea.
 Atîc o focu miliție,
 și nu duce'n pribejie,
 și nu uită lumea toată
 și iubitele de-odată,
 și cînd nu ne-a uita?
 și cumai blata mînuca.

397. Foicică de alună,
 cîntă cucu pe fîntînă;
 corbu vine și-l îngînă.
 Ce ramăt s'aude'n codru?
 se ceartă cucu cu corbu:
 Corbule, țiară spurcată,
 tu bei apă turburată:
 cu sînt pasere curată
 și beau apă de pe piatră,
 de la puica din găleată.
 Frunză verde de-o lalea,
 pluguleț, averea mea,
 cu coarne de dușumea,
 cî de coarne te luai
 de cînd n'aveam șapte ai,
 și de atunci nu te-am slăbit
 de cît iarna cînd e frig.
 Foae verde de săcară,
 sînt trei ai la primăvară
 de cînd fac la miliție.
 nu-ți mai știu de urmă ție.
 Foicică de susalū,
 dar acilea ce'nvătăi?
 Mă făcui nebun și craiū.
 Ziceam că nu-o ține mult;
 dar uite est mî-a ținut.

Foicică matostat,
 fiind d'acolo am scăpat
 nu ştiu ce să mai fac,
 d'as tot fi sezut așa,
 ș'as fi omblat almana.
 Dar neas' n'a fost așa.
 Sări-i-ar ochii din cap
 aluia de m'a'nvățat
 ca să tumblo aîmana
 pînă scapătă luna.

[Din com. Alănești, jud. Teleorman].
 Culeasa de M. T. Adameșteanu.

398. Trage mîndră din gurică,
 ca cucu din gusuliță:
 trage mîndră cu boghiț,
 numai lăcărnează oeil.
 Trage mîndră și ghicește,
 de ce codru'n gălbinește?
 Voinicule tu de gîndit,
 că codru-I de văduvit.

[Din Borca, Suceava].

N. VASILIU.

399. Să te duci bădiță duci
 să te aglungă doru meu
 la puicuta'n sîngătân;
 să te aglungă dor eumplit,
 să-ți lăși lingura pe bîld
 și pe tată-tăni murin'
 și pe mîică-ia hoem'
 și surorile plîngia'
 să vii la mine rîzn'

Să te duci, bădiță duci,
 tot în coate și-n genunchi!

pin'ce't căde rob în tureci
 cu picioarele'n butuci
 și cu mîinile'n cîtuși.

Nici așa nu te-oi lăsa
 și tot te-oi mai blastama!

Să te duci, bădiță duci
 tot în coate și în genunchi
 pin'ce't găsi plug de cucu
 rîndunicea cornăria'
 pitigoiful boi mîin'
 hulpea cu coada grăplă'.

Nici așa nu te-oi lăsa,
 și tot te-oi mai blastama!

Să te duci bădiță duci
 tot în coate și'n genunchi
 să te duci în nouă țări,
 să te'nsoți de nouă ori,
 să faci nouă feciori
 și la urm'o copiliță
 copile-I să-I faci coștă
 să te adape în tenuită,
 să mai faci ș'un fecioru
 să te poarte pin'oras
 să vii la al meu salas,
 și eu te-oi milui:
 e'o cîrmoojă de malai
 făcîță de șapte ai
 cu sarmături de pe nîmă
 de copiii mei ramasă,
 o'o mîlonță de țîrîță
 să-ți îngroșă o pisăliță
 băutura, ei ț'oi da:

Înto spălături de blide
pentru că tu ai scos din minte.

De azi nu te-oi lăsa
să tot t-oi mai blăstăm!

De te duci bădită duce
să te ajungă doru nău
de la drumu mai rău.
De te ajungă jelea mie
de la calea mai griu,
să-ţi poticnească,
cine dreaptă să-ţi selintească,
să-ţi ajungă să-ţi sunească,
să-ţi simtă ca dinţii,
ca miş murgu ca mişii.

De te vadă părinţii,
de te blăstăm de la mămăuă
de la blăstăm de la puicuşă!

400. Frunză verde marginaţ(?)
de la delu delungat
de la un cârui forecat,
de la cine-i culcat?
De la vinicel legat,
de la vânda căruţului,
de la vânda vâinţelului,
de la cupin nău nu grăie
de la caruţ nău nu vide.
Căruţulu așa o zis:

De la măieuţa nu mai plînge
de la voi n'ap învăţat;
de la eram copil de-o lună
de la luna de-o săptămână,
de la eram apă din grădină
de la căruţ de la vecină,

şi nu mi-ai dat peste mână.
Dacă n'am făcut mai mare,
furam oi,

furam boi,
n'ai zis să duc înapoi
şi le-am mîncat tot cu voi.
Cînd eram de şapte ai
mă învăţam a fura cai;
cînd eram de doi-spre-zece,
mă învăţam braniţ'a trece;
trei căluşel am furat
de la popa din Birlad:
unu roşu ca focu,
unu negru ca corbu,
unu alb ca ghiocul.

401. Frunză verde d-un maslad,
pe cel viri de munte'nalt
s'o poart de codru verde
ce turuş de oi se vede?

Da la dinosa cine şede?
Sed şapte frăţiori;
numai unu-i străinel.
nu ţine nime' cu el,
cel şapte frăţiori
ei așa s'o sfătuit
pe dinzul să mi-l omcare.
Mioriţa o ascultat.

de trei zile n'o mîncat
nici spă n'o mai băut,
nici a paşte n'o păscut.
Ciobanaş-o întrebat-o:
„--Mioară, mioară,
mioară cu ştimă
ce şezi tu supărată?
De trei zile n'ai mîncat

nici apă n'ai băut
 nici a paşte, n'ai pascut?
 —Cum oiū bie?
 cum oiū mîncea?
 că cei şapte frăţiori
 ei aşa s'o sfătuit:
 pe tine să te omoare".
 El din gur'asa o zis:
 —Pe mine m'or omori;
 tu slugură să mă îngropi
 în strunguţa oilor
 unde'î jocu meilor;
 flueru la cap să-mi puie
 şi trişcuţa la picioare
 cînd vîntul mi-a vijli
 flueru că mi-a hori
 şi oile m'or hoci.
 Cînd vîntul mi-agiunge
 ea trişcuţa că mi-a zice
 şi oile că m'or plînge!
 Ei pe dins l'o omorît
 şi de-acolo c'o pornit;
 s'o'ntîlnit c'o beată bahă,
 aşa o zis cătră ei:
 „—Buna calea, ciobănei!
 —Mulţămăse, babă batrină"
 Şi ie eară i-o ntreat:
 „—În ce munte aţi varat?
 —Într-un vîrf de munte'nalt.
 —N'ati văzut?
 n'ati auzit?
 de un băet c-am străinel
 nu ţine nime' cu el!
 El aşa din gur'o zis:
 —N'am văzut
 n'am auzit!"

Da mioara s-leaca
 ie din ochi-mi lacrama
 şi din gur'asa o zis:
 —Latri cine. I-ati mîncat
 singură l'am îngropat:
 în strunguţa oilor
 uni'î jocul meilor,
 flueru la cap i-am pus
 şi trişcuţa la picioare,
 cînd vîntu i-o aburit
 flueru că i-o horit
 şi oile l-o hoci;
 şi cînd vîntul i-o ajuns
 trişcuţa că i-o zis
 şi oile că l'o plîns!

S Teodorescu-Kirilescu

402.—Spune-mi puică şi mi
 ghiceşte
 omul de ce'nbătrâneşte?
 —De bătaia vîntului,
 de streăgul calului,
 de sunetul frîului,
 de ninchezul negrului,
 de pricina dorului.

403. Frunzulită şi-o ialea
 mamă, maiculita mea,
 trimete rîndureaua
 s'aducă ibovnica,
 să-mi ţie luminaarea;
 să mor cu ochii la ea.
 Să vază toată lumea
 că mi-a fost ibovnica
 de cînd era mititea,

și cu ni ibovnicel,
de cind eram mititel,
scutul în legănel,
și în legănel și în scuticel.

101. Frunzulită de sacară,
cu o Argeșul de mare
cu o Sălărelel n'are,
cu o trec că sînt călare:
cu o pîna de busuioc,
cu o de siminoc,
cu o fetel galbeor
și mă'oplub pe und'mi-e dor.
Cătarel cu apă rece
cu o lîna de dor îi trece,
Cătarel cu apă lînă
cu o bea de dor îi alină.

102. Copila de D. poareie Ecaterina Cr. Popescu
(București) și Aurelia S. Chipriotes (Troian)

Al. Cristu Popescu.
(Surdulești-Teleorman)

103. Frunzulită foi de foi
cînd ne iubeam noi
cu o busuiocul foi;
cînd ne-am lasat
busuiocul s'a uscat.
Dă-mi-o, nu te coace
cînd din sîmăncioara ta
s'a născocit dragostea.

104. Frunzulită măr crețesc
doamne, doamne, domn ceresc
cînd și mie ce doresc;
cînd doresc un lucru mare
cînd nu pot să fac cu supărare

și doresc. doresc. doresc
cu mîndra să mă'ntălnesc
două vorbe să-i vorbesc
inima să-mi răcoresc.

(De la Petra N. Ciurea, Vlăduțeni, Doljin)

Șt. Șt. Tuțescu.

407. Buna vremea măi mocane,
măi mocane măi Muntene,
nu ți-e murgul de vînzare?
—Nu mi-e murgul de vînzare;
căci, cu mama murgului
trecuî malul Ultului.

— „Dă-mi-l să mi-l cerc de șoim,
de mi-a plăcea umbletu,
de mi-a plăcea și sufletu”

Mocanașul s'a înduplicat
murgu din mîna și a dat.
Codrenaș a încălecat.

Mergea murgul nechezînd
Codrenașul șuerînd,
iar mocanul sta plîngînd.

—Măi! Codrene, Codrenele
te cunosc de pe sprincene
că ești făcător de rele.

Intoarcete-n calea 'napoi
de-mi dă cel opt boi.

—Ba făți cruce măi mocane,
că m-oști întoarce 'napoi

ți-oî da niște punni sgărciți,
de ți-or părea banii ciopliți!

Tot s'a dus, s'a dus, s'a dus
pîn' ce soarele a apus.

Se urca în deal la stîna

se urca și chiuea,
 toți mocanii că fugea,
 numai unul rămînea.
 Bolnăvior mi-se făcea.
 — Tui-te-'n loge măi mocan,
 de ce ești tu așa viclean,
 că Ț-oi da un ictagan
 de-î sări cit un șoldan.
 Uite! potera soscește,
 potera arnăutească,
 unde-o da să nu greșească.
 Potera l'a'ncunjurat,
 și burdof mi l'a legat.
 Dar, lul însă, nu-l păsă
 ci mustața își răsucea,
 ochisorii își înrota,
 din ei lacrimi că-î curgea
 și din gură tot zicea:
 Doamne, cum nu m'ai lăsat
 visul să mi-l împlinesc
 toată țeara să golesc
 de dușmanul cel Turcesc;
 care în țară a venit,
 și pe toți ne-a calicit.
 Frunză verde de cireș
 pe Codreanu-l duc la lăși
 la Domnul la Ilieș,
 unde-î Domnul ca caftan
 și doarme pe un busdugan
 lângă un Turc Țârigrădean.
 Domnul l'a'au întrebat:
 — Măi! Codrene! Codrenaș,
 cit în țară ai hoșit,
 mulți creștini tu-ai omorît?
 — Domnule Maria ta!
 cit în țeară am hoșit

nici un creștin n'am omorît,
 iar unde vedeam Turcul
 îmi ardea sufletul.

Mîna pe paloș puneam
 și de pe cal mi-l trînteam
 și gîtul i-l hăcneam."
 Turcul care auzea,
 Domnului îi tot zicea:
 — Domnule Maria Ta!
 pe Codreanu nu-l erta.
 De-o mai sta Codrean'vr'o vartă
 ne scoate pe toți din țară"
 Frunză verde alior
 în biserică în pridvor
 stă Codreanu frățior
 cu butucul la picior,
 și strigă: „Părinte sfinția ta!
 desleagă-mi pe dreapta
 să mă rog și să mă-nchin
 și să mor ca un creștinul
 Popa dacă l'auzit
 pe dreapta c'a deslegat.
 În sin mîna a băgat
 paloșul și l'a cătat
 și butucul l-a sfîrnat.
 La fereastra Domnului a plecat
 și din gură a strigat:
 — Domnule Maria ta!
 ia deschide fereastra
 să ne vedem fețele
 să ne auzim cuvintele!
 Domnul cum a auzit
 în fundul chimniții a fugit
 oștele a'au alergat,
 porțile de-a'au încuieat.
 Olelei măi murguleț

drăguţel cu părul creţ
 şi tu! Codrean drăguţel!
 drăguţel dacă auzi,
 să te cule se sminci,
 să glas de stăpîn veni!

Codreanaş a încălecat
 şi din gură a cuvîntat:
 — Mai rămâi Doamne în domnie
 şi Codreanu'n haiducie
 şi mai fă parte şi mie.

(Din Banca, jnd. Tutova).

Gr. V. Coatu.

Un plagiat oficial

De cînd autorii s'au mai cuminţit şi au mai pus capăt plăgilor neruşinate cu care erau obişnuţi, au început oficialii să se îndeletnicească cu asemenea trebuşoare necurate.

Un plagiat de o îndrăsneală ne mai pomenită, a comis, acum în cartul, Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii publice.

Sub nume de autor, şi numai cu numele Ministerului în faţă, a ieşit din Imprimeria Statului un *Chestionar folkloristic*, destinat tuturor şcoalelor rurale din ţară, pentru ca învăţătorii să nu se cîlăuză în adunarea materialului de folklor.

Acest chestionar, însă, nu este de cît o copie fidelă—cu mici modificări proaste—de pe Chestionarul pentru tradiţiunile populare publicat de d. Artur Gorovei în revista „Şezătoarea” din Iaşoani (Anul I, 1892).

Ca să dovedim ceea ce afirmăm, să ne servim de vechiul obicei al paralelelor.

Şezătoarea

a) 14b. Se poate întîmpla să audă cineva o poveste, bună-oară, de la un moşneag din satul A. care o ştie de aiurea, de aceea ar trebui cercetate cu deamănuntul în ce localitate este cutare credinţă.

b) De asemenea recomandăm cercetătorilor să nu se servească, în scrierile lor de cuvinte neîntrebuintate sau pe care o ascultă. Idealul în materie de folklor ar fi transcrierea exactă, vorbă cu vorbă, a unei bucăţi auzite.

Chestionar folkloristic

pag. 5. Se poate întîmpla să audă cineva o poveste, bună-oară de la un moşneag dintr'un sat oure-care, care o ştie de aiurea, de aceea să se cerceteze cu deamănuntul în ce localitate este cutare credinţă.

h). E de recomandat culegătorilor să nu se servi în întrebările şi seriile lor de cuvinte neîntrebuintate şi neînţelese de persoane pe care o ascultă. Idealul în materie de folklore ar fi transcrierea exactă, vorbă cu vorbă, a acelor auzite.

Încă un lucru de mare însemnătate este explicarea, ori cât de amănunțită, a tuturor cuvintelor neîntrebunțate în vorba de toate zilele, prin lumea orașelor.

Începutul e frumos. Restul însă e și mai și. Tot, dar tot ce urmează, e copiat întocmai din „Șezătoarea”, afară de câteva adaosuri. — Iată, ca pildă, împărțirea chestionarului:

Lumea fizică. I. Pământul.

Crearea și destrucția. Cultul pământului. Împrejurări fizice. Munții. Vulcanii. Apa.

Și așa merge pînă la sfîrșit, cuvînt după cuvînt.

Mai iată și dezvoltarea uneia din diviziuni:

Crearea și destrucția. Legendele cari explică crearea. Forma pământului. Pe ce se razămă. Animalele cosmice. Interiorul globului. Turburările pământului. Cine produce cutremurile de pămînt. Sfîrșitul lumii. Semne cari îl vor prevesti. Pentru ce se va sfîrși lumea. Vremea de apoi. Legendele relative la înecarea, arderea, etc., globului. Universul va renaște mai frumos și mai bun?

Acest capitol, în Chestionarul Ministerului, începe cu un adaos care nu se găsește în „Șezătoarea”, și anume: Ideea de Dumnezeu. Dumnezeu ca creator în relațiunile sale cu oamenii, cu lumea. Facerea lumii. Antihîrsu (Antichrist)! Ideea de suflet. Credinți în privința cugetului, a minții, a gîndirii.

Adaosul acesta a plagiatului oficial este prost brodit. Odată ce se vorbește despre „legendele cari explică crearea”, e foarte firesc să în aceste legende va fi vorba despre Dumnezeu ca creator. D'apoi se caută întrebările asupra ideii de suflet, asupra credințelor în privința cugetului, a minții, a gîndirii, într'un capitol, în care se vorbește despre crearea pământului? D'apoi Antihîrsu, care e legat cu destrucția, ce caută la începutul capitolului unde e vorba despre creație?

Accasta e lucrarea Ministerului Instrucțiunii. Un lucru numai să trebui știut: cât s'a plătit persoanei însărcinate de Minister a alcătui acest chestionar folkloristic?

pag. 6. j). A transcrie vorbela propozițiunile și frazele cât se poate fonetic și a se explica mai amănunțit toate cuvintele neîntrebunțate la oraș.

A. I. Lumea fizică. Pământul.

Crearea și destrucția. Cultul pământului. Împrejurări fizice. Munții. Vulcanii. Apa.

Crearea și destrucția... Legendele cari explică crearea. Forma pământului. Pe ce se razămă. Animalele cosmice. Interiorul globului. Turburările pământului. Cine produce cutremurile de pămînt. Sfîrșitul lumii. Semne cari îl vor prevesti. Pentru ce se va sfîrși lumea. Vremea de apoi. Despre ceal'altă lume. Legendele relative la înecarea, arderea, etc., globului. Universul va renaște mai frumos și mai bun?